

УДК 657.471

Трапезнікова С.Ю.,

Левченко О.П., к.е.н., доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА СКЛАДАХ ПІДПРИЄМСТВ

Розглянуто питання організації відображення в обліку та звітності виробничих запасів на складах підприємств. Запропоновано рекомендації щодо організації системи управління за зберіганням запасів в складських приміщеннях підприємств та удосконалення форми звітності з обліку виробничих запасів.

Ключові слова: організація обліку, виробничі запаси, складські приміщення, аналітичний облік.

Trapeznikova S., Levchenko O.

ACCOUNTING ISSUES ORGANIZATSII STOCKS IN THE WAREHOUSES OF THE COMPANY

Considered the issues of organization of the display, and the accounting and reporting of inventory in warehouses of the enterprises. Recommendations on organization of the system of managing the storage of inventory in warehouses of enterprises and improvement of reporting forms for accounting of inventory.

Key words: organization of accounting, inventory, warehouse, analytical accounting.

Трапезнікова С.Ю., Левченко О.П.

ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕТА ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ЗАПАСОВ НА СКЛАДАХ КОМПАНИЙ

Рассмотрены вопросы организации отображения в учете и отчетности производственных запасов на складах предприятий. Предложено рекомендации по организации системы управления за хранением запасов в складских помещениях предприятий и усовершенствования формы отчетности по учету производственных запасов.

Ключевые слова: организация учета, производственные запасы, складские помещения, аналітичний учет.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Виробничі запаси є об'єктивною необхідністю на підприємствах. Ця необхідність зумовлена закономірностями руху матеріалів з джерел їх

Трапезнікова С.Ю., Левченко О.П.

надходження.

Виробничі запаси забезпечують як постійність, безперервність та ритмічність діяльності підприємства, гарантують його економічну безпеку, так і на рівні сільськогосподарських підприємств потребують великих капіталовкладень.

Тому від організації їх обліку та аналізу залежить точність визначення прибутку підприємства, його фінансовий стан, конкурентоспроможність на ринку та в цілому ефективність роботи підприємства.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблем. Питання організації обліку, виходячи з вузьких рамок облікового погляду і бухгалтерського досвіду, останнім часом привертає до себе все більше уваги в працях вітчизняних вчених таких, як Ф. Бутинця, В. Сопко, М. Пушкар, Н. Ткаченко, Є. Мниха, В. Рудницького, М. Білик, Р. Хом'як, І. Карабаза, Голов С.Ф., Гетьман О.О. та інших.

Проте до нині ряд принципів питань, зокрема організації обліку виробничих запасів на складах залишаються дискусійними і потребують удосконалення в залежності від галузі виробництва та видів діяльності підприємства.

Цілі статті. Метою статті є розробка системи управління виробничими запасами на складах підприємств.

Завданнями для досягнення поставленої мети є визначення напрямів управління виробничими запасами підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для здійснення процесу виробництва та іншої господарської діяльності необхідні предмети праці – сировина, матеріали, комплектуючі вироби, паливо тощо, з яких або за допомогою котрих виготовляється продукція, виконуються роботи, надаються послуги. Такі предмети праці називаються запасами.

У виробничому процесі підприємств використовують значну кількість виробничих запасів, які займають особливе місце у складанні майна та домінуючі позиції у структурі витрат на виготовлення продукції.

Для правильної організації обліку запасів на підприємстві, перш за все, необхідно дати відповідь на ряд запитань:

- звідки, коли, скільки і на яку суму надійшли запаси, як виконуються програми постачання;
- кому, коли і скільки відпущено запасів;

- як виконується програма виробничого споживання;
- який залишок по окремих видах запасів і як дотримуються встановлені ліміти тощо.

Необхідними передумовами правильної організації обліку запасів є:

- раціональна організація складського господарства;
- розробка номенклатури запасів;
- наявність інструкції з обліку виробничих запасів;
- правильне групування (класифікація) запасів;
- розробка норм витрачання запасів [1].

Для організації безперебійного постачання, розміщення, зберігання і видачі матеріальних запасів у виробництво велику роль грає правильно організоване складське господарство, тому що в діяльності підприємства не завжди можна домогтися повного узгодження темпів постачання матеріальних ресурсів, темпів виробництва і збуту готової продукції.

Основні функції складського господарства – це:

- акумуляція матеріальних ресурсів в об'ємах і номенклатурі, достатніх для безперервності процесу виробництва;
- належне зберігання і облік матеріалів;
- планомірне, безперебійне і комплектне постачання цехів і ділянок матеріальними ресурсами;
- підготовка матеріалів до їх безпосереднього споживання, здійснення комплексу операцій, пов'язаних з виконанням контролю, сортування, консервації матеріалів.

Існує декілька варіантів обліку матеріальних запасів на складах підприємства [4].

Аналітичний облік матеріальних запасів ведеться на складах за допомогою карток складського обліку, що розміщуються в картотеці за технічними групами виробничих запасів відповідно до номенклатури–цінника [5].

Аналітичні рахунки групують за групами матеріалів, місцями зберігання, матеріально відповідальними особами, за синтетичними рахунками бухгалтерського обліку і субрахунками [3]. Дані за аналітичними рахунками узагальнюються в оборотно–сальдових відомостях.

Таблиця 1

Варіанти обліку матеріальних запасів на складах підприємства

Варіант обліку	Зміст варіанту
1	2
Сортовий	На кожен вид матеріалів на підставі первинних документів відкривається картка аналітичного обліку, де їх обліковують в натуральному і грошовому вираженні. Оборотні відомості аналітичного обліку складаються по закінченні звітного періоду. З даними карток складського обліку порівнюються залишки та обороти по них.
Партіонний	Первинні документи групуються за номенклатурними номерами, і в кінці звітного періоду кінцеві дані по кожному з номерів заносяться до оборотних відомостей. Оборотні відомості складаються в натуральному і грошовому вираженні по кожному складу і для кожного рахунку
Сальдовий (оперативно - бухгалтерський)	Сальдовий метод обліку базується на використанні реєстрів аналітичного обліку карток складського обліку. Щоденно (щотижня, раз на 10 днів) працівником бухгалтерії перевіряється правильність записів надходження і витрачання матеріалів на складі і підтверджується залишок по картці складського обліку особистим підписом бухгалтера, а кожного першого числа місяця залишок по кожному номенклатурному номеру переноситься до відомості обліку залишків матеріалів на складі (без виділення оборотів витрат і надходження матеріалів). На підставі даних відомості виводяться підсумки по складу

Використовують рахунки аналітичного обліку для контролю за зберіганням і рухом матеріальних цінностей, їх оцінки, порівняння з даними складського обліку, а також для підведення підсумків інвентаризації [2].

Основними функціями системи управління складським господарством є: прогнозування, планування, облік, контроль, регулювання в реальному режимі часу деталізованими керованими

позиціями, причому міра деталізації має бути не менше міри деталізації номенклатури матеріальних ресурсів, що зберігається. Ці функції дуже тісно пов'язані один з одним і з іншими системами управління на підприємстві [2].

Висновки. Необхідною умовою підтримання виробничого процесу на підприємстві є наявність складського господарства з достатньою кількістю виробничих запасів. Так, щоб здійснювати процес виробництва, підприємство повинно мати на складі необхідні запаси сировини, матеріалів, палива, будматеріалів, запасних частин, інших виробничих запасів.

Отже, запаси є вагомою частиною активів підприємства, вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності; при визначенні результатів господарської діяльності підприємства та при висвітленні інформації про його фінансовий стан.

Це, в свою чергу, вимагає повної, достовірної інформації про наявність та рух виробничих запасів, яку може надати правильно організована система управління складським господарством, що генерує та інтерпретує всю базу інформаційного потоку, надану різними ринковими системами для ефективного управління матеріальними запасами.

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / Ф. Ф. Бутинець – 5-е вид., доп. і перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2008. – С. 726
2. Гетьман О. О. Економіка підприємства [Текст] Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. О. Гетьман – Київ: Центр навчальної літератури, 2009. – С. 488
3. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами: приклади та коментарі [Текст] Практичний посібник / С. Ф. Голов – Київ: Лібра, 2010. – С. 840
4. Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.11 р. № 246 «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку №9 «Запаси».
5. Сонко В. Бухгалтерський облік [Текст] Навчальний посібник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. / В. Сонко – Тернопіль: Астон, 2009. – С. 496.